

10/387

LA CAMPANA DE GRACIA

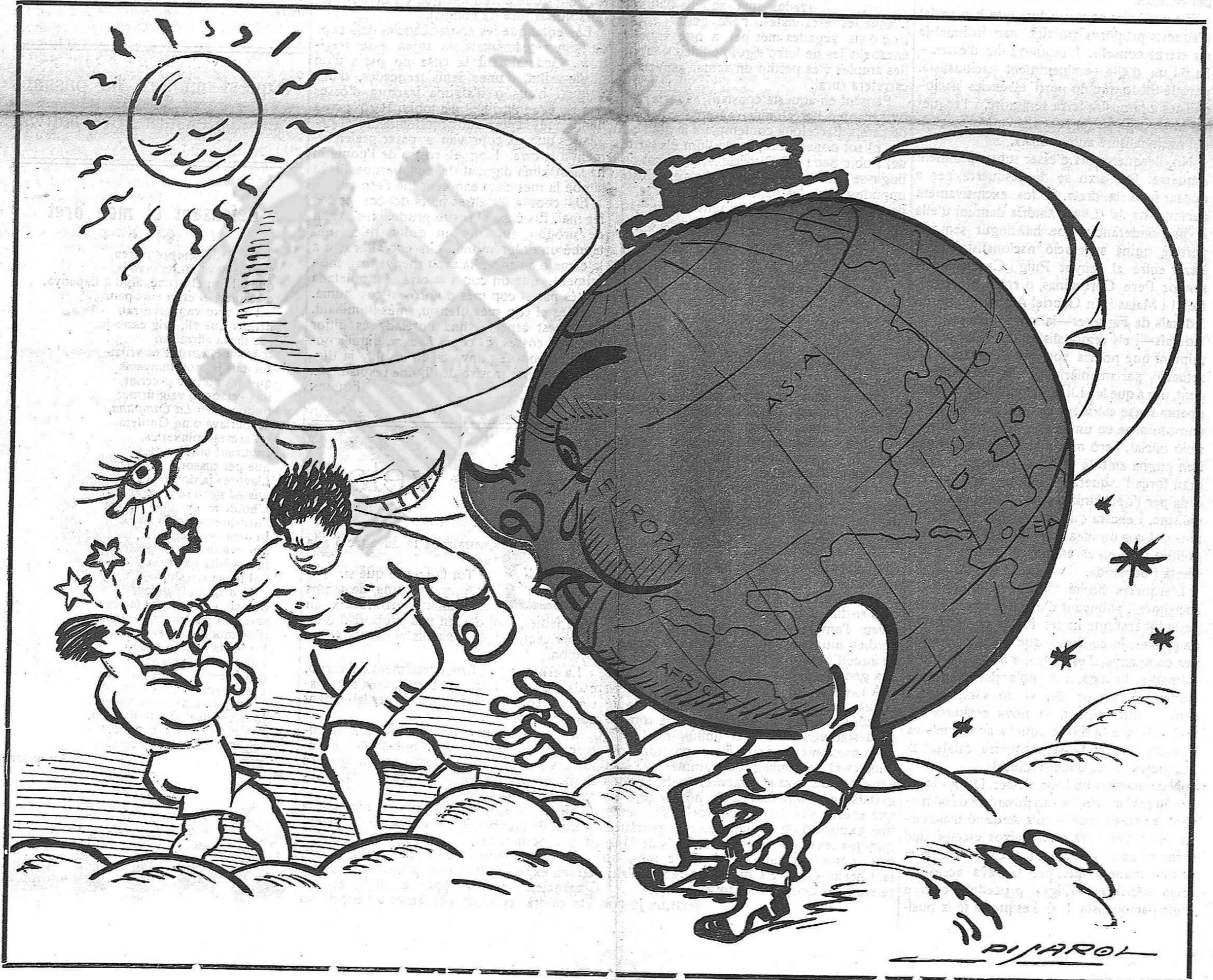
ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA
AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIO, NÚM. 20, BOTIGA
TELEFONO A 4115. - BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Fóra de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. - ESTRANGER, 2'50

CONSEQUÈNCIES DE LA MORAL BÉL'LICA

L'univers enter preocupant-se per un cop de puny

Els pegats

Encara no tenim a Espanya una crisi diària. Cal creure que ja hi arribarem. Per ara tenim una crisi setmanal. Dimissió del Govern, ratificació de la confiança reial al magnífic i frigorífic senyor Allendesalazar, adob interí del ministeri amb uns quants pegats. Qui dies passa, anys empeny. I caient, caient, el Govern no acaba de caure.

Qui cau és el país. Cau en el pessimisme, en la indiferència, en la insensibilitat. I cau també, rodolant depressa, al clot de la crisi econòmica, que aquesta vegada, presenta tots els senyals d'ésser molt llarga i molt difícil de curar. Els mais d'Espanya no es poden curar amb pegats. I no s'apliquen altra cosa que pegats. Amb aquest procediment, no sols no es cura el mal, sinó que es va en perill de fer inaplicables els remeis radicals i heroics, per haver-se deixat passar el temps entre petites renyines de petits homes.

Una altra crisi, un altre pegat. Com si diguessim, un pegat en un banc. Encara que es tracti del banc blau, no pot resoldre's el problema amb pegats.

Cap a una esquerra?

Ha tornat a sentir-se aquell crit, que agafà deu anys enrrera, un aire grotesc: Feu-la, l'esquerra! La pobre esquerra, com l'oda d'En Maragall, ha estat sempre començada sense que s'hagi pogut donar mai per acabada. Ara, els nacionalistes republicans del Vendrell tornen a demanar-la, els restes del partit Republicà Català laboren per a restaurar-la i se parla ja de la indispensable fulla periodística.

Els periòdics conservadors que han parlat d'aquests propòsits polítics, han insinuat ja els eternals consells. L'esquerra ha d'ésser—ha dit un d'eils—eminentment nacionalista, perquè tot lo que no porti essències nacionalistes a la nostra terra serà xorc, i l'esquerra ha de representar la posició més avançada del nacionalisme autonomista.

No, l'esquerra, ha d'ésser substancialment esquerra. Per això se diu esquerra, per a oposar se a la dreta. Si fos exclusivament nacionalista, la «Lliga» tindria damunt d'ella la preponderància que ha tingut sempre, perquè, quina separació nacionalista hi pot haver entre el senyor Puig i Cadafalch i el senyor Pere Corominas, o entre el senyor Bofill i Matas i En Gabriel Alomar, entre els federals de Figueres—la nova generació de federals—i els regionalistes de Vich? Naturalment que podria sostenir l'esquerra una actuació parlamentària persistent i intransigent, per a que la «Lliga Regionalista» pogués operar sense estridències que no li escauen, constituint-se en una mena de partit d'oposició oficial, però mai, a base de catalanisme, i en pugna amb la «Lliga», conseguiria una gran força l'esquerra. Catalunya està intoxicada per l'oportunisme, propagat pel regionalisme, i encara que els catalanistes portin dins del cor un ideal absolut, pensen que en política com en el comerç hi ha una llei de oferta i demanda.

L'esquerra ho té d'ésser políticament i socialment, allunyat d'ella tota aqueixa burgesia lliberal que ha fet fallida en les hores de proves. Jo confesso que no podria tenir per companys d'esquerra, a molts dels que formaren l'antiga, i si no's produeix una eliminació, millor dit, si no s'imposa un control intransigent, la nova esquerra no serà més que la filla d'aquella altra que's va disoldre de por d'ésser esquerra catalanista i esquerra plena d'idees radicals.

Nacionalistes ho hem d'ésser. D'això ja no deu ni parlar-se'n, i estan posant-se de tal manera les coses, que la sola actuació d'esquerra social produirà els mateixos efectes que si fos actuació d'esquerra nacionalista, de la pròpia manera que, per la seva acció de dreta social, la «Lliga» procedeix com a dreta nacionalista. I si l'esquerra té la posi-

lanimitat del temps de l'Unió Federal Nacionalista, si s'entossudeix en ésser una esquerra d'estar per casa, tornarà a matar la la seva domesticitat.

PARADOX

Diners llençats

alguns dies vàrem visitar les obres de la futura Exposició d'Indústries Elèctriques i els nous parcs que embelliran la muntanya de Montjuïc

Són molts els milions de pessetes que hi han ja enterrades sota aquells balustres i aquelles escalinates. Falta gastar encara cinc o sis vegades més per a que aquelles encabellades de ferro siguin edificis i aquelles amples vies perdin un actual aspecte de carretera rural.

Pensant en aquesta constant sangria a la butxaca dels barcelonins, vàrem sentar-nos de cara a Barcelona contemplant la gran ciutat. El sol ponent omplia de llum els terrats del Poble Sec i del Districte V, poguent distingir-se perfectament les nuditats exposades impudicament, les pells de conill exteses, els draps xops que s'aixuguen sense rentar i totes les brutícies de les barriades més asqueroses de la gran urb.

Vàrem tancar els ulls per a lliurar a l'estómag d'una mala estona i mig ensofets sentírem una impressió estranya. Ens va semblar que el Cementiri Nou, situat a la falda oposada de Montjuïc, se'ns apropava fins a sentir-nos al damunt l'esquena i fins feu esgarriar-nos la impressió de que sentim damunt la nostra espatlla el refec de l'espallita d'un mort.

Ens aixecàrem per a dirigir-nos a la Plassa d'Espanya. Al sortir de l'antic Parc Laribal i entrar a l'ample passeig, vàrem sentir sobre el nostre cap l'espatec d'una cananada. El sol anava a la posta i, no sabem per quin Sant, el castell de Montjuïc feia salves. Una vaga recordança d'opressions i de tragèdies ens feu apretar el pas per a fogir més depressa d'aquells llocs on no'ns hi sentíem gens plaents.

Al passar per davant del Molí de Vent ja fosquejava. Del cantó de la França Xica vàren sentir-se com una vintena de trets. Després xiulets i als pocs minuts dugues ombres sortint d'un macís de plantes, atravesaven l'ample via amb dos conills i es perdien muntanya amunt, buscant la salvació en aquell Montjuïc sagrat, que és taboú per a la gent de dubtós viure.

A l'arribar a la Plassa d'Espanya giràrem la vista vers la muntanya que acabavem de abandonar. Damunt aquell pilot de sombra se destacaven les altes columnes de la entrada monumental i una filera de llums dibuixava el serpenteig de l'ampla via. Van venir-nos de nou a la memòria els milions gastats i vàrem pensar amb horror amb els que encara s'hi havien d'invertir per a fer una Exposició de no gaire més importància que qualsevol de les passades Fires de Mostres i per a tenir un troc de Parc més, no tant herms com els que'ns ofereix la Naturallesa a les demés muntanyes veïnes.

JEPH DE JESPU

La dignitat del rostre

Is diaris han anat plens, durant aquests dies, de informacions i comentaris relatius al *match* Carpentier - Dempsey. Semblava talment que l'esdevenidor del món i la salvació de la societat depenien del resultat d'aqueixa lluita a cops de puny. Carpentier, campió d'Europa, guanyaria a Dempsey, campió del món? La agilitat i la intel·ligència de l'elgant francès dominarien la força i l'agressivitat del ianqui? Es a dir, ianqui... Dempsey, tot havent nascut als Estats Units i essent-ne ciutadà, és un mestís d'irlandès i pell roja.

Doncs, el pell roja ha guanyat. El més intel·ligent era Carpentier. Però els cops de puny de Dempsey eren tan terribles, que no hi havia intel·ligència que els pogués resistir. D'altra part, Dempsey té una pell, sinó completament roja, almenys groixuda i resistent com la d'un elefant, i uns ossos durs com el ferro. Els cops de puny de Carpentier, donats científicament botaven damunt el caixú del seu rival, o servien per a fer malbé la mà del francès al tocar òs de ple a ple. «Els meus cops —ha dit Carpentier— no feien mal a Dempsey, i a mi els cops seus no em feien bé...» Quan el francès va poder donar un cop d'efecte al ianqui, aquell es va trencar l'òs del dit gros de la mà dreta. I encara hi va sortir perdent. En resum: que Dempsey era el més fort i Carpentier el més tou, i que per tant aquest havia de perdre.

Però deixem córrer aquest aspecte tècnic, o com sigui, del extraordinàriament famós *match*. Allò que volíem dir, en posar-nos a escriure aquestes ratlles, és que l'esport del boxeig o del pugilat, o dels cops de puny, per dir-ho clar i català, és una cosa completament bàrbara quan arriba als extrems de les lluites que duren fins que un dels lluitadors queda fora de combat.

Es veritat que les conseqüències dels cops de puny reglamentats no solen ésser tràgiques. Generalment la cosa no passa d'un ull de vellut, d'unes dents trencades, d'uns bonyis i blaus o d'alguna fractura d'ossos que no és molt difícil d'adobar. Però la cosa que fa més repugnant i condemnable el pugilat és que els cops van a parar preferentment a la cara. I en el rostre de l'home hi ha la màxima dignitat del cos, perquè hi ha també la més clara expressió de l'esperit.

Els cops a les altres parts del cos poden fer mal. Els cops al rostre produeixen, o han de produir, no sols un dolor físic, sinó també un dolor moral. Un cop al braç o a la cama o a l'anca, fa molt menys mal, moralment, que un cop a la cara. La bofetada no és pas el cop més dolorós al cos humà. Però és el cop més ofensiu, més humiliant. En aquest aspecte, una bofetada és pitjor que deu cossos. El cop a la cara, digui's bofetada o cop-de-puny, és un insult a la dignitat que en el rostre de l'home resplandeix.

FULMEN

A la vela

s restaurarà la navegació a la vela?

Tot fa creure que sí.

Aquest sistema, de temps abandonat, subsisteix en prou feines, avui dia, en una proporció d'un sis per cent, entre els navilis mercants de tot el món.

La crisi i consegüent encariment del carbó, cada dia més difícil d'obtenir, crea a la marina de comerç una situació veritablement compromesa.

El petroli—diuen els tècnics—pot reemplaçar el carbó de pedra. Substitueix eventual, ja que les mines s'estronquen, que les despeses que la extracció comporta, augmenten de dia en dia.

En considerar la situació creada per la manca de combustible comencen els armadors a capficar-se.

Els més optimistes i confiats d'entre ells, temen experimentar una disminució de les ganàncies. Senten apropar-se l'hora en que els caldrà treballar per amor a l'art, de no

conformar-se en veure desaparèixer totalment, i abans de poc temps, tot vestigi de navegació a vapor.

Un enginyer escocès, percatat en lo difícil del moment, ha llençat als quatre vents l'idea del restabliment de la vela.

L'iniciativa ha escandalitzat als tècnics, que protesten, irats, de la solució.

Entenen, al menys, que la generació que ha botat els descomunals trasatlàntics, no pot ni deu conformar-se en tornar a les carabeles de Colom.

La vela—diuen—és una vergonya i una humiliació. Abans que acudir a la vela, s'imposa amarrar els navilis.

Segurs del seu procediment, no dóna el enginyer escocès, el braç a torcer. Com més s'enfaden els altres, més sosté ell la teoria que estima salvadora.

Existeixen—assegura—tres únics medis de propulsió. El carbó, el petroli, el vent. Si per aquestes, o les altres circumstàncies, es fan els dos primers inaccessibles, per força haurem de recórrer al darrer.

Això—afegeix—sense oblidar que la construcció naval és susceptible de perfeccionament. Que un navili, essent i tot de vela, pot modernitzar-se. fins a pendre l'aspecte d'un *yatch* fastuós. Que pot dotar-se'l d'un motor auxiliar; transformant el plànol de les veles.

En els termes que acabo d'assenyalar es troba entaulat aquest nou plet, nascut de la carestia del carbó. Important, doncs, com el que més ho sigui.

A la barbàrie de les costums—que de dia en dia va prenent en la consciència de les multituds—caldrà afegir-hi, dintre de poc temps, el retrocés industrial, fill dels trastorns i del daltabaix mundial a que, si us plau per força, se'ns convida a assistir.

Per més que si bé es mira, no implica lo de reemplaçar la vela en els navilis, un greu defecte.

Hi ha ciutadà que va a la vela constantment, i no sé que's mostri penedit del sistema.

Aquest número ha passat per la censura governativa

Defensant el meu dret

En Mella sempre retreu, amb la seva molta manya, que ell fou el primè, aquí a Espanya, d'anunciar el crim europeu.

I en això va molt errat, primer que ell, vaig ésser jo, i la meua afirmació

la sostinc, perquè és veritat.

En data ja molt llunyanca,

que ara no puc precisar,

uns versos jo vaig firmar

publicats en *La Campana*,

on parlava d'un Guillem

i d'armes i pinxeries,

augurant fatídics dies

que per dissort coneixem.

Llavors ja dominava

una atmòsfera imponent...

L'home menys intel·ligent

l'hecatombe endevinava.

Jo deia ben net i clar,

que ara dir-ho no podria,

la tragèdia que venia

i al fi es va realitzar.

Jo disputo la *patent*

que ell, arrogant, se fa seva

sens raó perquè es ben meua,

d'un modò cert, evident...

En Mella és bon oradò

i de intel·ligència sàvia,

prò fa temps tè morta l'àvia

i ens resulta... un carrinçó.

I prou de paraules vanes...

Jo encara que sò humil poeta,

també he resultat *profeta*,

i no soc Mella... ni ganes!

ANDRESITO

Espurnes Paraules de seny i patriotisme

A manca d'altres temes amb que distreure al públic, alguns periòdics barcelonins s'han entretingut aquests dies en consignar en llurs columnes els punts on pensen estiuar els més significats polítics catalans.

Aital informació que jo, al primer cop d'ull, prenía per una senzillíssima «Noticia de Sociedad», revesteix, a l'entendre del meu assessor polític, excepcional importància; i la té, segons ell, perquè diu que els esmentats senyors, quan se troben en els llocs de referència no tenen prou boca per a fer córrer que el motiu del seu viatge és degut a la imperiosa necessitat de cercar consol i descans a les fadigues i treballs que'ls hi reporta el càrrec que desempenyen.

Com sia que el meu assessor no és la primera vegada que m'ensarrona, en el dubte de que altra volta jugués a la repetida,

jo em valdré de cert ardit, i si acàs el que m'ha dit resultés que no és mentida, quan me vinguin a trobà perquè torni anà a votà els engego a tots a dida.

Dit sia en termes electorers i amb tots els respectes que, en el terreny particular, ens mereixen les personalitats al·ludides.

Coses de la vida!

En Carles i En Narcís, dos jovincels irreflexius i amb empetementa de neurastènia, lluitant per un noble ideal, com és el de pretendre dançar un fox-trot amb una modisteta d'allò més «caia», es donaren l'altre dia tres o quatre bofetades, i, en recompensa d'aital acció, el jutge els va condemnar a fer efectives unes costes i a sofrir unes quantes hores d'arrest.

En canvi, En Dempsey i En Carpentier, dos formidables atletes, amb consciència dels seus actes, i sense altra finalitat que la de pendre el pèl a tots els sers vivents, s'han mig deslloriat els ossos amb terribles cops-de-puny, i el poble, el mateix poble víctima de la rifada, constituït en tribunal popular, en recompensa de tal acció els ha omplent les butxaques de dòllars i fins es diu si els hi aixecarà un monument.

Vaja, que la Humanitat ben torpement s'ha empenyat en no mudar mai de ruta: sempre, sempre ha triomfat la força bruta.

TATIS

La bomba malestruga

—Ai, que caurà aquí!... Ai, que caurà aquí!...

Reunits els Amics dels Infants, al Hotel Ritz, per a retre homenatge an En Suriñach Senties amb motiu de la publicació del seu magnífic llibre *El tresor dels pobres*, el poeta homenatjat digué entre altres coses:

«En el món ja no es farà mai més res si no és amb el respecte, l'equitat, l'aleació de les joves democràcies, amb la idealitat dels nostres intents, amb el nervi de la nostra energia; amb l'or de les nostres empreses.

L'home més anarquista dels temps d'ara és el conservador a ultrança.

I no us espanti confessar aquestes coses. La confessió és l'única garantia de un nou camí de coses sòlides.

Algú, creurà improcedent aquesta sinceritat.

—Així es donen ales—pensarà.—No hi fa res.

Quan s'és valent per a dir un pecat, s'és valent després per a deturar i negar les coses desvetllades que ultrapassin els límits d'allò que és equitatiu.

Altrament no us esfereixi donar ales. Els que tenen ales volen més o menys amunt, però volen sempre, i són contemplats a la llum del cel, i si un dia se'ls veu, com a l'esparger, que de la bondat ampla de l'espai ne fan un crim, se'ls hi pot apuntar i disparar-hi.

S'ha d'intervenir, amics, vivament, cordialment, fraternalment.

Ja prou festes de caritat, amb músiques embrutidores i moviments de simi, amb escots provocadors, d'on després ragen, escasses, unes poques monedes per les criatures indigents i les obreres tuberculoses.

Això dit aquí, en l'hotel elegant de la ciutat, pot semblar una lliçó, i és una invitació a la meditació.

En fi: no us haig de dir jo el que s'ha de fer, amics, germans de creuada. Ben cridats i elegits sou i jo vull ésser qui obeeixi i anar amb vosaltres, alçant bandera de Bondat i Justícia, en la Catalunya petita i vibrant, en la Catalunya vident i lliure!»

Nostre Senyor ens tingui de la ma

els nombrosos enemics polítics de En La Cierva, està que no hi veuen de cap ull. La satisfacció de que donen p'ova, retrata la seva petitesse d'esperit. En el fons de la campanya menada contra el ministre de Foment, ans que contra els seus projectes, hi batejava la passió personal; l'odi particularista; l'enveja mal dissimulada.

Entre els que amb més força i més directament han combatut a En La Cierva, s'hi compta En Cambó, el seu al·liat de la vetlla. Diem al·liat, tenint present que no fa pas tant de temps, formaren ambdós ministeri. Si l'antipatia mostrada ara per En Cambó vis a vis d'En La Cierva, l'hagués sentida el cim regionalista el dia que se li proposà d'acceptar-la certera, és de creure que hauria negat el seu concurs a En Maura. Amb En La Cierva—hauria dit En Cambó aleshores—ni a collir monedes de cinc duros.

En Cambó, ha venjat en la etapa parlamentària que acaba de finir, les molèsties i l'odi derivat d'una sèrie de petits detalls, que res tenen que veure amb la sort del país.

Entre aquests, el fet de que en plena sessió del Congrés, i en discutir-se la tàctica de senrotllada a Barcelona pel Govern, mostrés En La Cierva una carta d'En Cambó, felicitant-lo per la energia desplegada en oposar-se als excessos demagògics.

Un gavadal, en fi, de misèries, que és millor no recordar, i que apuntem incidentalment, perquè es vegi el sentiment que anima a la taifa política, sigui el que sigui, el color de la casaca que vesteixi.

Aquestes baralles de llogaret, no interesses poc ni molt al poble, fitejats de trobar

en els homes que intervenen en la governació de l'Estat, quelcom més que el desig malsà de guarir les ferides al amor propi.

En comentar la crisi—aquesta crisi en la que no ha caigut cap govern, en la que sols ha sigut canviat algun ministre—diu l'orgue regionalista haver triomfat Catalunya, representada pels seus parlamentaris.

Falornies. A la massa catalana, en general lo mateix que a la espanyola, se n'hi endona d'En La Cierva, lo mateix que d'En Cambó. De temps, ha judicat sobradament, a un i altre.

Lo que amoïna a la majoria del país, és contemplar als detentadors del Poder, enfrencats en la tasca negativa que suposa liquidar rancúnies privades; assistir a l'espectacle vergonyós que representa empleiar el temps en assumptes que res tenen que veure amb la vida nacional, i si amb un sentiment de vanitat malsana.

Això és lo únic que en tot cas, pot arribar a preocupar a la part dels espanyols que segueixen amb un cert interès el desenrotllament de la vida pública.

Nosaltres, particularment, tremolem, de pensar només que, segons *La Epoca*, pot desenterrar-se el plet ferroviari per allà al mes d'octubre.

Amb el problema ferroviari, el desencaçament de les passions i els agravis personals.

Convinguem en que si el present és una incògnita, té el pervindre gens de falaguer.

De les darreres eleccions

La transformació de la oratòria electoral

Abans, la part important d'un discurs electoral eren els atacs als centralistes, l'ovació de les proeses dels antics reis catalans i altres coses per l'estil; es dir els oients sortien sabent historia.

Avui tot això ja resulta de nyigui-nyogui i lo positiu del discurs és la llegida de comptes en els quals hi surten milions de pessetes; els electors d'ara després de sentir una conferència electoral son mig economistes.

La Lliga i els membres de l'Institut

Quan En Nicolau fou elegit regidor, un cap de la Lliga criticà el que un intel·lectual anés a l'Ajuntament

—Com podrà administrar—digué el capdavanter—un home que sempre només s'ha ocupat de falornies literàries.

—Sí, però—li respogueren—En Nicolau és llest. Sap grec, llatí, anglès, francès, italià.....

—Essent així, doncs—exclamà el lligaire—ja servirà per alguna cosa; serà l'interpret de l'Ajuntament.

Però després ha succeït que el regidor de l'Institut s'ha mogut bastant, d'aquí que l'altra nit pogués estar un parell d'hores fent-se propaganda d'ell mateix i projectant pel·lícules de l'obra seva feta a l'Ajuntament.

Uns quants dies abans de la conferència, la Lliga, no obstant, veient que la gent de l'Institut anava bastant bé, acordà que a la Diputació també hi entrés un altre membre. I ara En Valls i Taberner, l'historiador de Catalunya, ja és diputat provincial.

Així, doncs, els membres de l'Institut del govern de la ciutat passen al de la província, per això ara esperen pujar de categoria i augmentar el nombre de elegits, per la qual cosa es diu que a les vinentes eleccions de diputats a Corts a més a més d'En Morera i Galicia, poeta de l'Institut, la Lliga, per Barcelona, presentarà a l'eminent Pompeu Fabra capítost dels *intitutaires*.

CABRÉ I OLIVA

La propietat de la terra

amai cap propietat ha sigut tan discutida com la propietat de la terra. Els esperits més nobles, les intel·ligències més enlairades, han vist sempre en aquest acaparament per uns pocs, de les energies productores de la terra, una usurpació perpetrada en despreci dels drets de la humanitat. Pendre possessió de les forces naturals que la terra, mare comú de tots, tanca en son sí, té quel-

El bon francòfil

—De qui porta dol?

—Del cop de puny científic d'En Carpentier.

com de consemblant a apoderar-se de la llum o estancar l'aire. A què parlar d'igualtat, de llibertats i de drets? La sinistre ecuació establerta entre el progrés i la misèria, és deguda a aqueixa apropiació immoral.

La nacionalització de la terra no és pas una utopia d'alguns somniadors, és una aspiració dels pobles civilitzats. El problema agrari ha sigut l'etern problema. A Grècia i a Roma, en l'Edat mitja, va resorgir, ànima i essència de les més pregones agitacions socials. Mai l'instint popular ha pogut sotmetre's per a entrar a les conseqüències d'aquesta desposseïció de la comunitat, defraudadora d'un bé que és per la seva naturalesa comú. Jamai el sentit jurídic dels pobles ha estimat just que qui arriba a la vida trobant la terra acaparada pels quins l'han precedit, no pugui tan sols nomenar seu el troç de terra on hi posa la planta.

J. PUIG CASSANYAS

Aspectes

TOT PASSANT

esclat del sol engegador reverberant damunt la multiplicitat de les coses, fa que l'atmosfera atapaïda de la gran ciutat es defingui pensament respirable. Atravesant carrers i llocs inondats

d'aquesta lluminositat feridora d'istiu, ens dirigim al lluny de la urb turbulenta a la recerca del aire més pur que ens conforti de les pesades del viure cotidià. El tramway nostre avança al llarg de les avingudes tot fent joc amb l'enguniós ramflar dels autos que ens envien alenades de polsaguera asfixiant. A dreta i esquerra de nosaltres, diferents veïcols empenen distintes rutes amb una gentada xic que's mou nerviosament. Ells anuncien el gran Prix, la gran diada de les curses.

Abans i després d'haver començat a passar les avingudes més solitàries, se succeeixen els *faubourgs* obrers, els que no tenen Prix ni tampoc títols de noblesa, que sols poden oferir una freda perspectiva de xemenies allargades com el dolor d'aquesta pobre gent, qual llaga va de principi a fi de llurs vides. Cases aglomerades patinades de fum i de tristesa, troços de camp pobre, útil solament que per explaiar-s'hi tot formant pensaments d'odi. Camps de verd malaltic, clapejat de rovell i sembrat de llaunes i més enllà, sobre un trocet de plana resseca, polso-sa, un humà formigueix gris fa volejar unes banderes roges com la ràbia desbordant. Els anorreen també la seva necessitat, la seva raó de protesta.

Avant, avant, la vista ja ofereix una línia que sembla perdre's a l'infinit.

Els camps tenen un verd més brillant, i els arbres són més macisos i respiren salut, les cases veïnes, dels menestrals, són de teulades envellutades d'or de la molça. Assistim a una plaça dominada per un vulgar cloquer al qual, al mig d'aquesta plaça, damunt un *tablado* improvisat, uns músics reposen els llurs instruments tot aixugant-se la suor, mentre a quatre passes d'ells, un senyor amb livita, encarquerat, dirigeix la

paraula a una abigarrada generació vestida de festa, que riu, canta, resa i escolta. Aquests també anuncien els seus esplais innocents.

I per fi, hem arribat al recolze sobtat de la carretera on i deixem el tramway per agafar un camí estret que ens condueix al marge d'un canal vorejat d'arbres esbelts qual contemplació conforta l'esperit malalt. Reposem del trànsit, les hores s'escolen sense tortura ni desitjos, fins que la nit s'ha clos poc a poc, i amb el silenci vespral, deixem amb recança el nostre oasi per retrobar altre cop el recolze de la carretera i pendre-hi el tramway que ens ha de dur a la ciutat febrosa.

Al retorn, a cada parada del tramway, s'ha anat omplint de gent de tots indrets, que apretant-se i deixant anar mil imprecacions, han fet l'entrada junts a la ciutat terrible.

Els del gran Prix, els del miting, els de la festa patri-religiosa, tot lo que forma aquesta pobre humanitat inarmònica.

ROIG-VERGES

ESTIVAL

La cigala es para
vora del camí
i, ajeguda a l'herba,
romp a cantà així:

Aquests segadors que seguen
no treballen pas per ells:
ho fan perquè l'amo pugui
pagar l'impost al Govern

Han passat dos cassadors...
Portaven el sarró exhaust,
mes, quan contin la jornada,
de «guatlles» no'n faltaran

Allà, recolzat al marge,
hi ha un pobre home que llegeix.
¡Que tonto!... Quin millor llibre
que'l panorama que's veu?

Sí; les marietes son maques;
els seus colors, molt brillats,
però ¿perquè estan tan tristes?
Jo mai las sento cantar.

El pagès cuida la vinya,
cada cep es ja un tresor,
ve un nuvol negre, pedrega
i... s'ha acabat la funció.

A la vila, un d'aquests dies,
fan la festa majò anyal:
sense haver vist el programa,
ja'l sé: Balls, balls, balls i... balls.

Els senyors que aquí estuejen
en bona fè són tranquils:
hi venen sols per les aigües...
¡i sempre estan bevent vi!

¡Quina ufana més hermosa
els pins d'aquests encontorns!
Enguany, si aixó no s'espatlla,
hi haurà pinyes de debò.

Del bosc surt una parella...
Ell camina amb el cap baix,
ella està una mica roja...
¡Alguna cosa ha passat!

No se senten motos, ni autos,
ni side-cars... ¡Dóna goig!
¡Lluny, forsa lluny les «conquistes»
de la civilització.

¿Què són aquestes rialles?
Ahi... Ja ho veig: son dos conills.
De segur que estan rient-se
d'aquells caçadors que he vist.

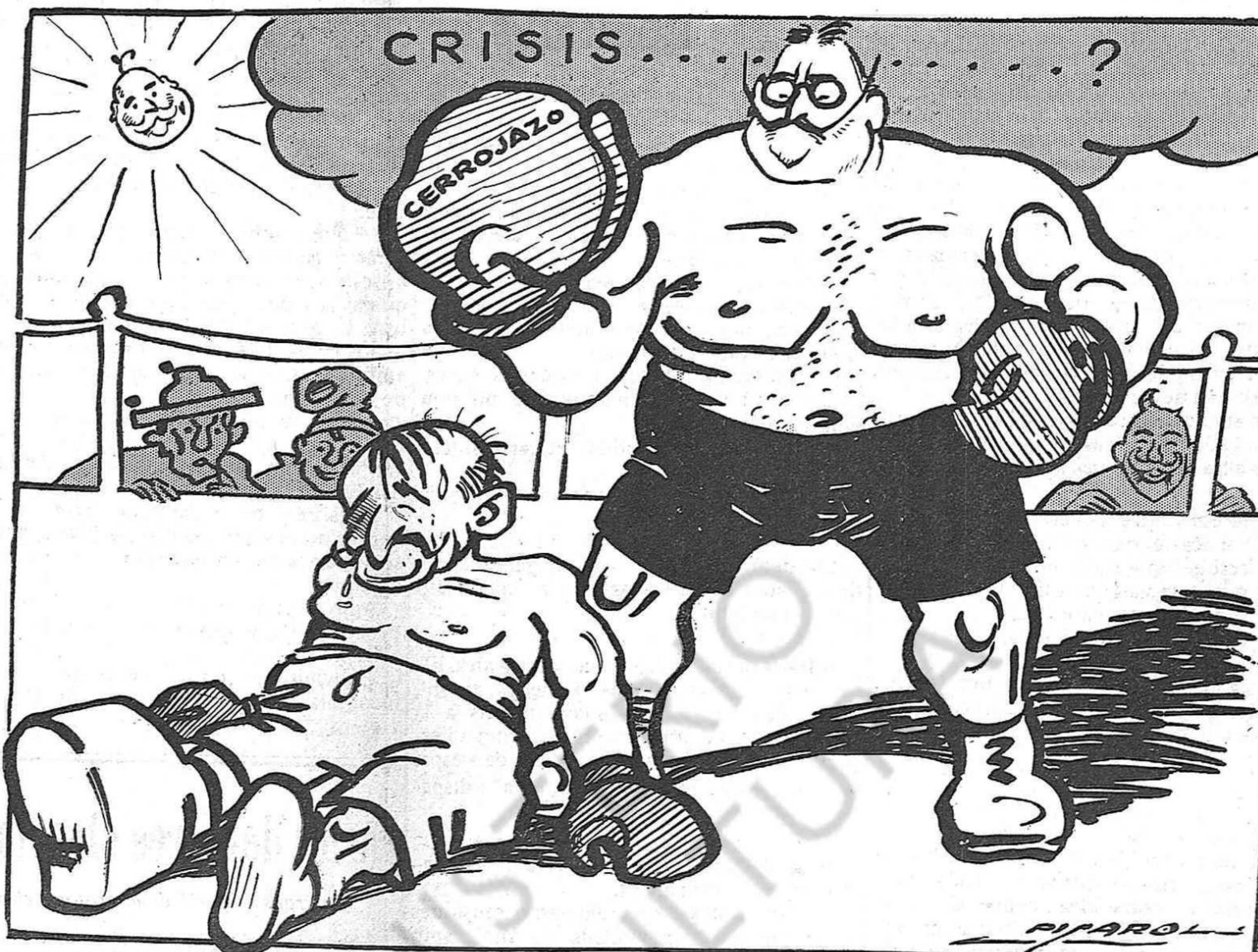
Fa un moment un pagès jove
Tallava un bastó de bruc
i deia:—Dijous em caso;
cal no estar desprevingut.

Al costat de aquelles roques
repareu quin llargardaix...
¡Quin cúa, redimontri!
Sembla que hi hagi un estanc.

El vent que s'aixeca
mou els esbarzès;
la cigala calla,
no vol cantar més.

C. GUMÀ

EL MATCH POLITIC

—Que't sembla el primè uppercut?
— Qui gemega ja ha rebut.

REPICS

En Jaumet ha escrit una substanciosa carta al general Pérez Nájera.

Entre altres ximpleries diu el «eterno preten-

diente»:
«Los requetés son la esperanza de España y deben ser la vanguardia contra la anarquía.»

La Vanguardia?

El diluvi!... El diluvi universal, són.
Millor dit, una calamitat.

Després del «cerrojazo», la crisi ministerial. Sembla, de moment, que anava a caure tot el *candeleró*, però alguna mà forta que treballa sempre a l'ombra en aqueixa desdixada Espanya ha tingut cura de que la llumanera llegeixi's Allendesalazar—no caigués estrepitosa i ridículament.

Han anat de trómpis, total, un parell de culs de ciri.

I el *coixet*, que ja s'havia respallat la casaca, se n'ha tornat al llit, esperant una altra lluna.

Un desocupat cronista polític s'entreté publicant en el seu diari els llocs on han anat a estiujejar els diputats i ministres espanyols.

Això, com compendran, només té interès pels ximplers que's dediquen a escriure anònims.

Deixeu-los tranquils, ara que ells ens hi deixen a nosaltres.

El famós «Banc Industrial de la Xina» acaba de fer el *crac*.

Lo que diran els pobres accionistes i comp-tecorrentistes de aquí:

—Alabat sia Déu!... Mal de molts, consol de tontos!

I és que encara que un banc sigui a la Xina i l'altre a Barcelona, les víctimes tots són xinos... I xinos manso.

Ha començat la campanya organitzadora del partit d'esquerra catalana.

Noms?

Pocs se n'han donat de veritable prestigi.

Però, amb tot, cal anar endavant en el camí emprès.

El prestigi ja vindrà.

Val més gent nova desconeguda, que gats vells dels que coneixem massa.

Sant Cristòfol, carrilaira

—Fins sembla mentida!
Qui ho haguera dit?
Tant gros el projecte;
l'autor, tant petit.

Què me'n diuen de la virada en rodó de mister Lloyd George?

Ara fa quatre dies, farruco, volent passar l'Irlanda a sang i a foc.

Avui, manset com un anyell, demanant parlar amb els insurrectes de Dublin, de Cork i de Belfast.

Rectificació de criteri?

Sia com sia, la pau no és llunyana.

I la pau serà una autonomia molt semblant a la mateixa independència.

Que aprenguin els nostres governants.

I, sobre tot, el nostre poble.

Imitant an En Camprodon:

—Bello país debe ser el de América, papá...

—«Bello»?... Ves-ho a preguntà al derrotat Carpentier.

Un diputat d'esquerra, en plena sessió del Congrés, va fer observar a Don Juan Tenorio carrilaira, que sempre tenia el «patriotisme» a la boca.

I és veritat.

Lo mateix el ministre de Foment que els altres, li tenen.

La llàstima és que no els passi de la boca.

Aquest número ha passat per la censura governativa

Surt un matrimoni de la església de Sant Jaume.

El marit, amb uns morros de set pams:

—Ja t'he observat, ja, que miraves carinyosament a un jove del teu costat.

Ella:

—Caram!... No has sentit el predicador, que ens aconsellava l'amor al pròxim?...

Preguntaven a un vicari que estava molt magre:

—Com és que vostè està tan flac, i el seu germà de llet, el rector, està tant gras?

—Per això mateix. Som germans de llet... però ell se la va pendre tota.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8